

A large, thick yellow 'C' shape, similar to the one in the logo, is positioned on the left side of the page, partially overlapping the title text.

Model voor de pre-contractuele informatieverschaffing

Versie 2.0

Template precontractuele informatieverschaffing voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, eerste alinea van Verordening (EU) 2020/852

Productnaam: Stichting PME Pensioenfonds
Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): RR5C8B0WL67LM8LXGY08

Inhoud

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)	3	>
Welke ecologische en/of sociale kenmerken promoot dit financiële product?	4	>
Houdt dit financiële product rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?	9	>
Welke beleggingsstrategie hanteert dit financiële product?	10	>
Welke activa-allocatie is er voor dit financiële product gepland?	13	>
In hoeverre zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling minimaal op de EU-taxonomie afgestemd?	14	>
Wat is het minimumaandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie zijn afgestemd?	15	>
Wat is het minimumaandeel sociaal duurzame beleggingen?	15	>
Welke beleggingen zijn opgenomen in "#2 Overige"? Waarvoor zijn deze bedoeld en bestaan er ecologische of sociale minimumwaarborgen?	16	>
Waar kan ik online meer specifieke informatie over dit product vinden?	17	>

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging:

een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de onderneming waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financieel product een duurzame beleggingsdoelstelling?

Ja

Nee

Dit product zal minimaal de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** doen: ___%

in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

Dit product zal minimaal de volgende **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** doen: ___%

Dit product **promoot ecologische/sociale (E/S) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan is, zal het een minimum van 10% duurzame beleggingen hebben

met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

met een sociale doelstelling

Dit roduct promoot E/S kenmerken, maar **zal niet duurzaam beleggen**.

Welke ecologische en/of sociale kenmerken promoot dit financiële product?

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

Stichting PME Pensioenfonds (hierna: PME) belegt voor een goed pensioen. PME streeft ernaar dat zo verantwoord mogelijk te doen, zodat gepensioneerden hun pensioen ontvangen in een wereld die toekomstbestendig, rechtvaardig en leefbaar is. PME vindt het beperken van negatieve impact niet voldoende. PME probeert om met de beleggingen een positieve economische en maatschappelijke bijdrage te leveren. PME promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

1. PME beperkt negatieve effecten van beleggingen door alleen te beleggen in bedrijven, vastgoed en landen die relatief goed presteren ten aanzien van ESG-factoren¹. Om dit te waarborgen gebruikt PME twee instrumenten bij het maken van een beleggingsportefeuille, ook wel **portefeuilleconstructie** genoemd. Ten eerste sluit PME bepaalde landen, sectoren of individuele bedrijven uit op basis van het uitsluitingsbeleid. Daarnaast weegt PME ESG-criteria mee in zijn beleggingsbeslissingen. Dit wordt ESG-integratie genoemd.
2. PME promoot ontwikkeling van beleid van ondernemingen op ecologische en sociale thema's door, als eigenaar van de beleggingen, **invloed uit te oefenen** op de entiteiten waarin is belegd. Het gebruik maken van onze invloed als belegger wordt actief aandeelhouderschap genoemd. Dit omvat twee elementen: het voeren van een gesprek met ondernemingen (engagement) en het uitbrengen van stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. PME voert engagement over uiteenlopende onderwerpen, waaronder sociale en ecologische risico's.
3. PME beoogt positieve impact op ecologische en sociale thema's te realiseren middels **impact investeringen**, in de energietransitie, circulaire economie, innovatie in Nederland en Europa, betaalbare huisvesting en de gezondheidszorg.² Deze positieve impact vertaalt zich in een **bijdrage aan de Sustainable Development Goals (SDG's)** van de Verenigde Naties.
4. PME wil negatieve impact op ecologische thema's verminderen door bij te dragen aan het beperken van de opwarming van de aarde tot maximaal 1,5-graden. Dit doet PME onder meer door producerende bedrijven van fossiele brandstoffen uit te sluiten.³ Dit sluit aan bij de doelen uit het Klimaatakkoord van Parijs en het commitment van de financiële sector aan het Nederlandse Klimaatakkoord.

De pensioenregeling als zodanig heeft geen referentiebenchmark zoals bedoeld in de SFDR.

Meer informatie over deze duurzame ambities is opgenomen in het [Beleid Duurzaam en Verantwoord Beleggen](#).

¹ ESG-factoren zijn factoren die betrekking hebben op milieu, mens en maatschappij, en goed ondernemingsbestuur. Hierbij staat de E voor Environment (milieu), de S voor Social (mens en maatschappij) en de G voor Governance (goed ondernemingsbestuur).

² PME definieert impactinvesteringen als investeringen waarbij de intentie om positieve, meetbare impact op het gebied van milieu- en sociale factoren te bewerkstelligen samengaat met een financieel rendement. Het betreft zowel oplossingen voor maatschappelijke problemen als het voorkomen daarvan. Deze definitie sluit aan bij de definitie die het Global Impact Investing Network (GIIN) hanteert. Dit is een wereldwijde organisatie die zich inzet voor het bevorderen van impactinvesteringen. De GIIN ondersteunt deze vorm van investeren door het bieden van kennis, hulpmiddelen en netwerkmogelijkheden aan investeerders wereldwijd.

³ De uitsluiting van producerende bedrijven van fossiele brandstoffen wordt gedaan op basis van sectorclassificaties van de benchmarkproviders.

Met welke duurzaamheidsindicatoren wordt de verwezenlijking van elk van de door dit financiële product gepromote ecologische of sociale kenmerken gemeten?

PME meet met de in onderstaande tabel genoemde duurzaamheidsindicatoren de gepromote ecologische en sociale kenmerken van de pensioenregeling.

Gepromote kenmerken	#	Duurzaamheidsindicator	Toelichting
Portefeuilleconstruc-tie (uitsluitingen en ESG-integratie)	1	Per kwartaal is bepaald dat de lijst is vastgesteld en op correcte wijze gecommuniceerd aan de vermogensbeheerders.	PME sluit bepaalde landen, sectoren of individuele bedrijven uit op basis van het uitsluitingsbeleid. Dit beleid is van toepassing op alle beleggingen van PME en wordt op periodieke basis vastgesteld. De uitsluitingslijst wordt opgesteld en vervolgens gedeeld met de vermogensbeheerders.
	2	De gewogen gemiddelde Morgan Stanley Capital International (MSCI) IVA ESG score (aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuilles)	
	3	De gewogen gemiddelde scores op de indicatoren uit het ESG Landenraamwerk. Dit betreft de volgende indicatoren: Corruption Perception Index van Transparency International, de Democracy Index van de Economist Intelligence Unit, de Vulnerability en Readiness score van de Notre Dame Global Adaptation Initiative (ND-GAIN), de Climate Change Performance Index (CCPI) van de German Watch, en de Human Development Index (HDI) van de United Nations Development Programme.	
	4	GRESB-score van de vastgoedbeleggingen.	
Invloed uitoefenen via actief aandelhouderschap (engagement en stemmen)	5	Het aantal bedrijven waarmee een engagementtraject is aangegaan.	PME meet het aantal bedrijven waarmee een engagementtraject is aangegaan. Het causale verband tussen engagement door PME en veranderingen bij bedrijven in de reële economie kan niet exact worden vastgesteld. PME monitort hoe bedrijven waarmee engagement wordt gevoerd zich ontwikkelen en of zij zich bewegen richting de doelstellingen die PME voor het engagement heeft gezet. Als het bedrijf geen maatregelen kan of wil nemen om te verbeteren, dan kan PME besluiten om na een vooraf vastgestelde periode tot uitsluiting over te gaan. PME rapporteert transparant over de voortgang van alle engagementtrajecten op zijn website .
	6	Aantal stemmen uitgebracht op ESG-onderwerpen.	
Impact investeringen, met een bijdrage aan de SDG's	7	Het bedrag en de gerealiseerde impact wordt gemeten.	PME heeft een doelstelling van €3 miljard aan impactinvesteringen in zijn portefeuille per 2025. Elk jaar wordt berekend welk percentage van de beleggingsportefeuille is belegd in SDI's. Deze zogeheten 'SDI-exposure' wordt opgenomen in PME's jaarverslag.
	8	Percentage beleggingen dat bijdraagt aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN (SDI-meting)	
Beperken van de opwarming van de aarde	9	Meting absolute en relatieve CO ² voetafdruk in de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuilles	PME's klimaatactieplannen beschrijven per beleggingscategorie de ambities en doelstellingen, de maatregelen die PME implementeert, en wat PME nog te doen staat. In het jaarverslag rapporteert PME de gemeten absolute en relatieve CO ² voetafdruk in de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuilles.

4 De GRESB score is een maatstaf om de ESG-prestaties van vastgoed- en infrastructuurfondsen te beoordelen.

● **Wat zijn de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk beoogt te doen en hoe draagt de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?**

PME heeft een minimaal commitment van 10% naar duurzame beleggingen, zoals gedefinieerd onder de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). PME gebruikt de SDI-meting als basis voor de berekening van het aandeel duurzame beleggingen. Met de duurzame beleggingen van de pensioenregeling van PME, beoogt PME bij te dragen aan de SDG's.

De bijdrage aan SDG's wordt over de hele beleggingsportefeuille van PME gemeten. Dit betreft voor een deel impact investeringen, en voor een ander deel de overige beleggingen die aan SDG's bijdragen. De doelstellingen zijn hieronder omschreven.

● *Impact beleggingen*

PME heeft als doelstelling om per 2025 minstens €3 miljard aan impactbeleggingen in zijn portefeuille te hebben. De vijf impactthema's zijn:

- **Klimaat en natuur:**
  - Energietransitie
  - Circulaire economie
- **Innovatie in Nederland en Europa**
- **Huisvesting en gezondheidszorg:**
  - Betaalbare huisvesting
  - Gezondheidszorg

Deze thema's kennen een link naar de SDG's; door impact beleggingen te doen in deze thema's wordt beoogd een bijdrage te leveren aan de SDG's. Deze beleggingen worden middels de Private Equity, Infrastructuur, Bosbouw en Vastgoed portefeuilles gedaan. De bijdrage aan de SDI's wordt handmatig berekend door de portefeuillemanagers.

● *Overige bijdrage aan Sustainable Development Goals*

Naast het beleggen in specifieke impactthema's, heeft PME beleggingen die in bredere zin bijdragen aan de SDG's. Deze beleggingen hebben een grote variëteit aan duurzame doelstellingen zoals alternatieve energie, energie efficiëntie, duurzaam water en preventie van vervuiling, sanitaire voorzieningen, betaalbare huisvesting, Midden en Klein Bedrijf (MKB) financiering en educatie. De bijdrage aan SDG's wordt middels de hele beleggingsportefeuille van PME gedaan. De SDI-meting wordt voor de liquide portefeuilles⁶ grotendeels uitgevoerd met behulp van externe data (MSCI Sustainable Impact Metrics en Green Bond exposure). Voor de illiquide portefeuilles⁷ wordt dit handmatig door de portefeuillemanagers berekend.

⁶ Een voorbeeld van een liquide portefeuille is de aandelenportefeuille.

⁷ Voorbeelden van illiquide portefeuilles zijn de private equity en vastgoedportefeuille.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Hoe doen de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk beoogt te doen geen ernstige afbreuk aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen van PME houden rekening met de belangrijkste effecten op duurzaamheidsfactoren zoals opgenomen in Bijlage 1 van de SFDR gedelegeerde handeling. Deze bijlage specificeert wat de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren zijn aan de hand van 18 verplichte indicatoren. De meeste van deze indicatoren zijn van toepassing op ondernemingen (14). Daarnaast zijn er twee indicatoren gespecificeerd voor beleggingen in staatsobligaties, en twee indicatoren gespecificeerd voor beleggingen in vastgoed. Aanvullend heeft PME vier indicatoren geselecteerd die van toepassing zijn op ondernemingen. Hoe de duurzame beleggingen van de pensioenregeling rekening houden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren verschilt per beleggingscategorie:

Beursgenoteerde aandelen en bedrijfsobligaties: De 14 verplichte en 4 aanvullende indicatoren die van toepassing zijn op bedrijven variëren van ecologische indicatoren zoals de CO₂- uitstoot van ondernemingen waarin is belegd, tot sociale indicatoren zoals de loonkloof tussen man en vrouw bij ondernemingen waarin is belegd. Al deze indicatoren worden (direct of indirect) onderliggend meegenomen in de MSCI IVA ESG screening en de aanvullende screening van PME voor het grootste deel van de aandelenportefeuille met drempelwaarden die zich richten op specifieke thema's die PME heeft geprioriteerd, zoals de energietransitie, mensen- en arbeidsrechten en biodiversiteit. PME belegt alleen in ondernemingen die op voornoemde criteria een score hebben die boven de door PME gehanteerde ondergrens uitkomt.

Private equity: Voor de 14 verplichte en 4 aanvullende indicatoren die van toepassing zijn op ondernemingen, is er voor beleggingen in private equity slechts beperkt data via een dataprovider beschikbaar. Er is een uitvraag gedaan bij de private equity vermogensbeheerders naar de indicatoren voor ongunstige effecten. De resultaten van deze uitvraag laten zien dat er momenteel weinig tot geen relevante data beschikbaar is. Indirect worden de belangrijkste ongunstige effecten meegenomen doordat er een strikte ESG-toets plaatsvindt bij de selectie en monitoring van vermogensbeheerders voor de private equity beleggingen die onderdeel zijn van de pensioenregeling van PME. Deze vermogensbeheerders wordt gevraagd een verantwoord beleggen beleid te hebben en hierover te rapporteren.

Vastgoed en hypotheek: Een van de verplichte indicatoren voor vastgoedgerelateerde beleggingen gaat over vastgoedactiva die een rol spelen bij het winnen, opslaan, vervoeren of produceren van fossiele brandstoffen. In dit type vastgoed belegt PME niet, waardoor deze indicator niet van toepassing is. De andere verplichte indicator voor vastgoedgerelateerde beleggingen gaat over de blootstelling aan energie-inefficiënt vastgoed. PME houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten door alleen beleggingen in vastgoed- en hypotheekportefeuilles als duurzaam te classificeren die voor een groot percentage bestaan uit objecten met een EPC label van C over hoger. Daarnaast zijn nieuwe fondsmanagers van vastgoed in Nederland, Europa en de VS verplicht deel te nemen aan de Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB).⁸

⁸ De Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB) is een onafhankelijke benchmark die vastgoedfondsen- en portefeuilles wereldwijd beoordeelt en vergelijkt op hun duurzaamheidsprestaties.

Infrastructuur: PME neemt indirect de belangrijkste ongunstige effecten mee doordat er een strikte ESG-toets plaatsvindt bij de selectie en monitoring van vermogensbeheerders voor de beleggingen in infrastructuur. Van de vermogensbeheerders wordt gevraagd een verantwoord beleggen beleid te hebben en hierover te rapporteren.

Hoe zijn de duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Voor alle nieuwe contracten die worden afgesloten, geldt dat de geselecteerde vermogensbeheerders zich committeren aan de OESO-richtlijnen en/of de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UNGP's). Daarnaast is een aanvullende screening van toepassing voor beursgenoteerde aandelen en bedrijfsobligaties. Deze beleggingen worden getoetst aan de hand van een controversale screening op basis van meerdere MSCI datapunten. In deze screening wordt gekeken naar de OESO-richtlijnen en de UNGP's. Beleggingen in een onderneming worden alleen als duurzaam aangemerkt indien zij presteren boven de door PME gehanteerde ondergrens betreffende deze internationale standaarden.

In de EU taxonomie is het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Houdt dit financiële product rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

- ✓ **Ja** PME houdt rekening met de belangrijkste negatieve effecten van de beleggingen op duurzaamheidsfactoren. Duurzaamheidsfactoren worden in de wet gedefinieerd als ecologische, sociale en werkgelegenheidszaken, eerbiediging van mensenrechten en bestrijding van corruptie en van omkoping. Duurzaamheidsfactoren vallen onder de eerder gebruikte overkoepelende term 'ESG-factoren'.

Ondernemingen met ondermaatse prestaties op ESG-factoren worden uitgesloten om de belangrijkste negatieve effecten van de beleggingen op duurzaamheidsfactoren te beperken. De duurzaamheid van de bedrijfsvoering van ondernemingen wordt beoordeeld op basis van verschillende onderwerpen als CO₂-uitstoot, energie- en waterverbruik, ethiek, anti-corruptie en mensen- en arbeidsrechten. Onderliggend kunnen deze gelinkt worden aan de verplichte PAI-indicatoren, namelijk indicatoren 1 tot en met 7, 9, 10, 11, 13, 15, 16 en 18, evenals de aanvullende indicatoren 4, 9 en 14.⁹ Al deze indicatoren worden (direct of indirect) zowel op basis van de algemene ESG score voor de beursgenoteerde aandelen en bedrijfsobligaties portefeuilles alsook onderliggend meegenomen in de aanvullende screening voor het grootste deel van de aandelenportefeuille.

PME gaat ervan uit dat ondernemingen met een lage ESG-score verantwoordelijk zijn voor de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren. Daarom belegt PME niet in deze ondernemingen. In aanvulling daarop kijkt PME specifiek naar ondernemingen met activiteiten die een grote impact hebben op het milieu. Ondernemingen actief in sectoren met een hoog klimaatrisico die het laagste scores, komen niet in aanmerking voor de beleggingen van PME om de belangrijkste ongunstige effecten op het milieu te beperken. Daarnaast sluit PME sectoren of individuele ondernemingen uit. Hierbij gaat het om producten of diensten met een negatief effect op de maatschappij, zoals foute wapens¹⁰.

Ook belegt PME niet in staatsobligaties van landen die slecht scoren op maatschappelijke aspecten. Op grond van het ESG Landenraamwerk worden overheden beoordeeld op verschillende onderwerpen zoals de kwetsbaarheid voor klimaatrisico's, de bereidheid en mogelijkheid van landen om zich aan te passen aan klimaatverandering, bijdrage aan de energietransitie, de mate van democratie, corruptie en de sociale ontwikkeling van een land. Wanneer een land op een van deze indicatoren onder de gestelde drempelwaarde scoort, dan wordt niet belegt in staatsobligaties van deze landen. De overtuiging is dat overheden die ondermaats presteren op klimaat en sociale onderwerpen onvoldoende verantwoordelijkheid nemen voor de grootste ongunstige effecten van overheden op duurzaamheidsfactoren. Daarom worden deze staatsobligaties uitgesloten van de beleggingen. Deze beoordelingen kunnen worden gekoppeld aan de verplichte PAI-indicatoren voor overheden, namelijk indicator 15 en 16.

⁹ Meer informatie over deze indicatoren is te vinden in de verklaring ongunstige effecten die op de [website](#) van PME (rubriek 'Duurzaamheidsinformatie') is gepubliceerd.

¹⁰ Een verdere toelichting kan gevonden worden in het [PME Duurzaam en Verantwoord Beleggen beleid](#).

Voor de vastgoedbeleggingen is er aandacht voor de verduurzaming van vastgoed. Voor het Nederlandse vastgoed investeert PME in de verhoging van energie labels. Voor nieuwe fondsmanagers van direct vastgoed in Nederland, Europa en de VS is deelname aan de GRESB verplicht. Om hieraan deel te nemen moet informatie over onder andere verschillende duurzaamheidsaspecten zoals het CO₂-en energieverbruik worden gemeten. Op basis daarvan kunnen de ongunstige effecten van vastgoed in Nederland, Europa en de VS gemonitord worden. Deze duurzaamheidsaspecten zijn gerelateerd aan de verplichte PAI-indicator 18 voor beleggingen in vastgoedactiva.

Naast het uitsluiten van ondernemingen beoogt PME invloed uit te oefenen op de strategie van ondernemingen om de negatieve effecten op duurzaamheidsfactoren te beperken. Dat wil zeggen: PME gaat in gesprek met bedrijven, en stemt op aandeelhoudersvergaderingen. Op deze manier wil PME invloed uitoefenen op de bedrijven waar het in belegt. PME voert engagement met ondernemingen waar zich misstanden voordoen en die internationale standaarden omtrent mensen- en arbeidsrechten onvoldoende naleven. Ook wordt thematisch engagement gevoerd op de thema's mensen- en arbeidsrechten, biodiversiteit en de energietransitie. Verder voert PME een toegespitste dialoog met Nederlands beursgenoteerde bedrijven in PME's beleggingsportefeuille op de onderwerpen milieu, sociaal, ondernemingsbestuur en de strategie van de onderneming. Daarnaast wordt voor aandelenbeleggingen gestemd op aandeelhoudersvergaderingen over onderwerpen als goed ondernemingsbestuur, klimaat en mensenrechten. De relevante verplichte PAI-indicatoren voor deze activiteiten omvatten de verplichte indicatoren 1 tot en met 7, 9, 10, 11 en 13, evenals de aanvullende indicatoren 4, 9 en 14.

In het jaarverslag van PME zal gerapporteerd worden over hoe de pensioenregeling rekening heeft gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren. Op de [website](#) van PME is de verklaring te vinden die beschrijft hoe wordt omgegaan met de belangrijkste negatieve effecten van beleggingen.

Welke beleggingsstrategie hanteert dit financiële product?

De beleggingsstrategie stuurt beleggingsbeslissingen op basis van factoren als beleggingsdoelstellingen en risicotolerantie.

In het beleggingsbeleid van PME staat het belang van een goed rendement centraal naast het maatschappelijke belang voor de deelnemers en pensioengerechtigden. PME belegt een steeds groter deel van het vermogen voor de lange termijn door voor bedrijven te kiezen die nu en in de toekomst een waardevolle en verantwoorde bijdrage kunnen leveren aan de economie en maatschappij. Als kapitaalverschaffer ziet PME het als een taak om voor een goed pensioen te zorgen en tegelijkertijd bij te dragen aan welvaart en welzijn.

PME heeft in het Beleid Duurzaam en Verantwoord Beleggen per thema uitgebreid beschreven welke instrumenten het inzet om duurzame ambities te bereiken. Hierbij staan als overkoepelende thema's 'klimaatverandering en de energietransitie', 'biodiversiteit' en 'mensenrechten' centraal. De instrumenten betreffen 'uitsluitingen', 'ESG-integratie', 'impact investeringen' en 'actief aandeelhouderschap'. Daarnaast heeft PME klimaatactieplannen. PME heeft zich gecommitteerd aan het Nederlandse Klimaatcommitment van de financiële sector. In lijn met wat in dit commitment wordt gevraagd, heeft PME klimaatdoelstellingen vastgelegd en actieplannen uitgewerkt. Hiermee laat PME zien hoe wordt bijgedragen aan het beperken van klimaatverandering en aan de financiering van de energietransitie.

● Welke bindende elementen van de beleggingsstrategie zijn bij het selecteren van de beleggingen gebruikt om alle ecologische of sociale kenmerken te verwezenlijken die dit financiële product promoot?

De volgende bindende elementen zijn bij het selecteren van de beleggingen gebruikt om te voldoen aan alle ecologische en sociale kenmerken die de pensioenregeling promoot:

Gepromote kenmerken		#	Duurzaamheidsindicator	
Portefeuilleconstru- ctie (uitsluitingen en ESG-integratie)	Uitsluitingen	1	Per kwartaal is bepaald dat de lijst is vastgesteld en op correcte wijze gecommuniceerd aan de vermogensbeheerders.	PME kent een uitsluitingsbeleid dat bindend is. PME belegt niet in staatsobligaties of ondernemingen die zijn uitgesloten op grond van het uitsluitingsbeleid. Dit betreft bedrijven in de sectoren: foute wapens, wapens voor burgers, producerende bedrijven van fossiele brandstoffen ¹¹ , tabak, seksindustrie en pornografie en bont. Het landenuitsluitingsbeleid is gebaseerd op de naleving van internationale verdragen waar Nederland partij bij is en geldt voor de beleggingscategorie staatsobligaties. Het volledige uitsluitingsbeleid is hier te vinden.
	ESG-integratie	2	De gewogen gemiddelde score MSCI IVA ESG (aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuilles)	PME belegt alleen in bedrijven vanaf een minimale score op ESG-factoren. Om de ESG-prestatie van bedrijven te beoordelen, maakt PME onder andere gebruik van ESG-data van externe dataproviders.
		3	Gewogen gemiddelde scores op de indicatoren uit het ESG Landenraamwerk	PME hanteert een bindend ESG Landenraamwerk voor de beleggingen in staatsobligaties.
		4	GRESB-score voor vastgoedbeleggingen.	Voor nieuw aangestelde managers van de vastgoedportefeuille is deelname aan de duurzaamheidsbenchmark GRESB verplicht.
Invloed uitoefenen via actief aan- deelhouderschap (engagement en stemmen)	Engagement	5	Het aantal bedrijven waarmee een engagement-traject is aangegaan.	PME voert een betrokkenheidsbeleid. Indien binnen een vooraf vastgestelde termijn (dit verschilt per programma), met engagement geen voortgang wordt geboekt, kan PME verdere stappen zetten. Bijvoorbeeld door met een brief het belang van het onderwerp extra te benadrukken. Ook kan PME een aandeelhoudersresolutie indienen, of tegen de herbenoeming van verantwoordelijke bestuurders stemmen. Als al deze stappen niets opleveren, binnen een vooraf vastgestelde termijn (dit verschilt per programma), kan PME uitsluiting overwegen (engagement-led divestment). PME rapporteert transparant over de voortgang van alle engagementtrajecten op de website .
	Stemmen	6	Aantal stemmen uitgebracht als escalatiemiddel wegens onsuccesvol engagement.	PME voert een bindend stembeleid.
	Impact beleggingen & Bijdrage SDG	7	Het bedrag en de gerealiseerde impact wordt gemeten.	PME heeft een doelstelling van €3 miljard aan impactinvesteringen in zijn portefeuille per 2025. ¹² Voor het percentage beleggingen dat bijdraagt aan de SDG's is er geen bindend element.
Impact investeringen, met een bijdrage aan de SDG's		8	Percentage beleggingen dat bijdraagt aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN (SDI-meting)	
Beperken van de opwarming van de aarde	Beperken van de opwarming van de aarde	9	Meting absolute en relatieve CO ² voetafdruk in de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuilles	Het lange termijn doel van het klimaatbeleid van PME is om de uitstoot van de totale beleggingsportefeuille te reduceren tot 'netto nul' in 2050.

11 De uitsluiting van producerende bedrijven van fossiele brandstoffen wordt gedaan op basis van sectorclassificaties van de benchmarkproviders.

12 Eind 2023 was het totale belegde vermogen van PME circa €54,1 miljard. In verhouding tot het totale vermogen staat de impactdoelstelling van €3 miljard gelijk aan ongeveer 5,5%.

● **Met welk toegezegde minimumpercentage wordt de ruimte voor in overweging te nemen beleggingen beperkt vóór de toepassing van die beleggingsstrategie?**

De Pensioenregeling van PME kent geen minimaal percentage aan uitsluitingen.

● **Wat is het beleid om praktijken op het gebied van goed bestuur te beoordelen van de ondernemingen waarin is belegd?**

PME belegt alleen in bedrijven met een minimale ondergrens op ESG-factoren, waaronder praktijken op het gebied van goed bestuur. Om de ESG-prestatie van bedrijven te beoordelen, maakt PME onder andere gebruik van ESG-data van dataproviders. Belangrijke ESG factoren die onderdeel zijn van de analyse, zijn: samenstelling van het bestuur, beloningsbeleid, eigendomsstructuur, verslaggeving, ethiek en fraude, concurrentievervalsing, corruptie en instabiliteit van de organisatie, instabiliteit van het financieel systeem en belastingtransparantie.

Ook spreekt PME, gebruikmakend van zijn aandeelhoudersrechten, ondernemingen aan op hun verantwoordelijkheid voor langetermijnwaardcreatie voor alle stakeholders. Zo wil PME bijdragen aan goed ondernemerschap en goed ondernemingsbestuur.

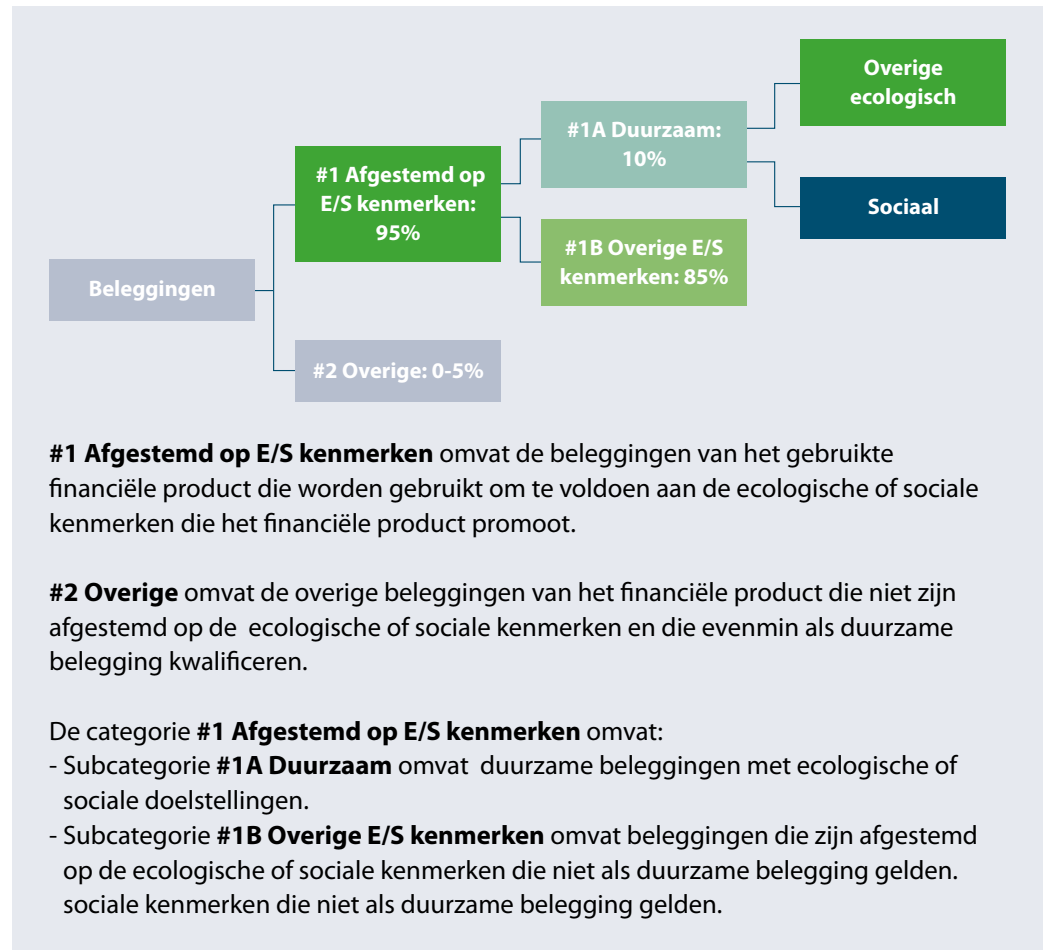
Tot slot voert PME een dialoog met ondernemingen als er zorgen zijn over een controverser of over de strategie van de onderneming. Als de dialoog niet leidt tot voldoende verbetering, of als een onderneming niet in gesprek wil, kan PME besluiten om te desinvesteren. In dat geval komt de onderneming op de uitsluitingslijst.

Praktijken op het gebied van **goed bestuur** omvatten goede managementstructuren, betrekkingen met werknemers, personeelsbeloning van het betrokken personeel en naleving van de belastingwetgeving.

Welke activa-allocatie is er voor dit financiële product gepland?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in bepaalde activa.

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het Aandeel weergeeft van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

PME belegt de pensioenpremies in beursgenoteerde aandelen, staats- en bedrijfsobligaties, vastgoed en alternatieve beleggingen, zoals private equity, hypotheek, bosbouw en infrastructuur. De meeste beleggingen van de pensioenregeling van PME (minimaal 95%) dragen bij aan de ecologische – of sociale kenmerken van de pensioenregeling (#1). Een deel van deze beleggingen is gealloceerd naar “duurzame” beleggingen (#1A). Om het risicoprofiel van de pensioenregeling te beheersen of om de beleggingsportefeuille op een efficiënte manier te beheren worden financiële instrumenten ingezet zonder ecologische en sociale minimumwaarborgen (maximaal 5%). Hierbij kan worden gedacht aan financiële instrumenten zoals cash en derivaten. Deze instrumenten zijn opgenomen in de categorie “Overige” (#2).

● Hoe worden met het gebruik van derivaten de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die het financiële product promoot?

De derivaten die PME gebruikt, gebruikt PME niet om de ecologische of sociale kenmerken die de pensioenregeling promoot te verwezenlijken en vallen onder de categorie “overige” (#2).

In hoeverre zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling minimaal op de EU-taxonomie afgestemd?

Vooralsnog heeft PME geen commitment naar duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die op de EU-taxonomie zijn afgestemd.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

● Belegt het financiële product in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen¹³?

Ja

In fossiel gas

In kernenergie

Nee

De twee onderstaande grafieken geven in het groen het minimumpercentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre de op de taxonomie zijn afgestemd.

1. Afstemming beleggingen op taxonomie inclusief staatsobligaties*

Op taxonomie afgestemd (geen fossiel gas & kernenergie)

100%

Niet op taxonomie afgestemd

2. Afstemming beleggingen op taxonomie **exclusief staatsobligaties***

Op taxonomie afgestemd (geen fossiel gas & kernenergie)

100%

Niet op taxonomie afgestemd

Dit diagram vertegenwoordigt 100% van de totale beleggingen

*In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.

● Wat is het minimumaandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

n.v.t.

¹³ Activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van de klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie – zie de toelichting in de linkermarge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgesteld in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/ 1214 van de Commissie.

Wat is het minimumaandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie zijn afgestemd?

zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die geen rekening houden met de criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de EU-taxonomie.

PME beoogt een deel van de portefeuille te alloceren naar duurzame beleggingen. Deze beleggingen dragen bij aan de SDG's. Het minimumaandeel duurzame beleggingen bedraagt 10%. Dit wordt jaarlijks gemeten. Op twee manieren kan een belegging bijdragen aan de SDG's en dus als duurzaam worden geclassificeerd:

- **Impact investeringen:** Deze beleggingen worden middels de private equity, Infrastructuur, bosbouw en vastgoed portefeuilles gedaan. PME heeft de doelstelling om in 2025 totaal €3 miljard investeringen met een positieve impact op de hiervoor genoemde ecologische en sociale thema's. PME heeft echter niet per thema een doelstelling gespecificeerd. Een minimum aandeel ecologische duurzame beleggingen, en dus ook een minimum aandeel van ecologisch duurzame beleggingen dat niet is afgestemd op de EU-taxonomie, is daarom niet gespecificeerd.
- **Overige beleggingen die bijdragen aan de SDG's:** Deze meting wordt gedaan over de beleggingscategorieën beursgenoteerde aandelen, bedrijfsobligaties, private equity, infrastructuur, hypotheek, bosbouw en vastgoed. Voor staatsobligaties worden alleen green, social en sustainability bonds in deze meting meegenomen. Green bonds en social bonds zijn obligaties uitgegeven door bedrijven of overheden waarbij duidelijk is omschreven welke specifieke projecten worden gefinancierd met de opbrengst. Voor green bonds moeten deze projecten een positieve impact hebben op klimaatverandering. Voor social bonds gaat het om sociale kwesties, zoals betaalbare huisvesting, gezondheidszorg en diversiteit. Sustainability bonds kunnen als een combinatie van green en social bonds worden gezien. PME heeft geen nadere streefgetallen gedefinieerd per onderliggende doelstelling van de SDG's. Een minimum aandeel ecologische duurzame beleggingen, en dus ook een minimum aandeel van ecologisch duurzame beleggingen dat niet is afgestemd op de EU-taxonomie, is daarom niet gespecificeerd.

Wat is het minimumaandeel sociaal duurzame beleggingen?

PME beoogt een deel van de portefeuille te alloceren naar duurzame beleggingen. Deze beleggingen dragen bij aan de SDG's. Het minimumaandeel duurzame beleggingen bedraagt 10%. Dit wordt jaarlijks gemeten. Op twee manieren kan een belegging bijdragen aan de SDG's en dus als duurzaam worden geclassificeerd:

- **Impact investeringen:** Deze beleggingen worden middels de private Equity, infrastructuur, bosbouw en vastgoed portefeuilles gedaan. PME heeft de doelstelling om in 2025 totaal €3 miljard investeringen met een positieve impact op de hiervoor genoemde ecologische en sociale thema's. PME heeft echter niet per thema een doelstelling gespecificeerd. Een minimum aandeel sociaal duurzame beleggingen, is daarom niet gespecificeerd.
- **Overige beleggingen die bijdragen aan SDG's:** Deze meting wordt gedaan over de beleggingscategorieën beursgenoteerde aandelen, bedrijfsobligaties, private equity, infrastructuur, hypotheek, bosbouw en vastgoed. Voor staatsobligaties worden alleen green, social en sustainability bonds in deze meting meegenomen. PME heeft geen nadere streefgetallen gedefinieerd per onderliggende doelstelling van de SDG's. Een minimum aandeel sociaal duurzame beleggingen, is daarom niet gespecificeerd.

Welke beleggingen zijn opgenomen in “#2 Overige”? Waarvoor zijn deze bedoeld en bestaan er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De verwachte marktwaarde van derivaten en liquide middelen is opgenomen onder “#2 Overige”. Deze beleggingen zijn nodig om de portefeuille op een efficiënte manier te beheren en om het risicoprofiel van de pensioenregeling te beheersen. Bij deze instrumenten bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen en is er geen sprake van promotie van ecologische of sociale kenmerken.

Waar kan ik online meer specifieke informatie over dit product vinden?

Meer specifieke informatie over dit product vindt u op deze website:

Meer specifieke informatie over de pensioenregeling van PME is te vinden op [de website](#).

Versiebeheer

Versie	Datum	Paragraaf	Toelichting op aanpassingen
1.0	1 januari 2023	n.v.t.	Precontractuele informatie over de ecologische en sociale kenmerken van de pensioenregeling aan de hand van het door de regelgever voorgeschreven template
1.1	1 september 2023	Gehele document	De inwerkingtreding van Gedelegeerde Verordening (EU) 2023/363
2.0	31 januari 2025	Gehele document	Update n.a.v. wijzigingen in het Beleid duurzaam en verantwoord beleggen en de Leidraad van de AFM inzake duurzaamheidsclaims.